

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאועו שליט"א תלמידו של מרן פוסק חזון בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל



◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות וערבות הגנון

"וַיֵּאָצוּ הַמַּלְאָכִים בְּלוֹט... וַיְתַמְהֶמְהוּ". על תבת וַיְתַמְהֶמְהוּ שֶׁנֶּשְׂנוּ אֶת הַטַּעַם **"שֶׁלִּשְׁלֹת"**, וְזוֹהוּ טַעַם דָּדִיר שֶׁקָּם בְּכָל הַתּוֹרָה אַרְבַּע פְּעָמִים בְּבֵד. וְיֵשׁ לַפָּרֶשׁ שֶׁשִּׁלְשֵׁלֹת הוּא מִלְשׁוֹן מִשְׁלֵשׁ הוּא מְרַמְזוּ עַל הַהִסְתַּפְקָוִיּוֹת הַרְבוֹת שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם, שֶׁפְּעָמִים רְבוֹת הוּא מִסְתַּפֵּק הָאֵם יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיְמִין אוֹ יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַשְּׂמֹאל אוֹ שִׁלֵּךְ בְּדֶרֶךְ הָאֶמְצַע, וְכֹן אִם יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיְמִין, הָאֵם יֵלֵךְ בָּהּ בְּשִׁלְמוֹת אוֹ לְמַחְצָה וְכֹן אִם הוּא יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַשְּׂמֹאל לְאֶמְצֵר אוֹ לְמַחְצָה, וְהוּא מִבִּין שֶׁלֹא טוֹב לְלַכֵּת בְּשִׂמְאֵל, אֲלֵא בַיְמִין אוֹ בְּדֶרֶךְ הָאֶמְצַעִית וּבִנְטִיָּה לְצַד יְמִין.

וְהַהִסְתַּפְקָוִיּוֹת הַלְלוּ שִׁיכּוֹת בְּכָל דָּבָר, כְּגוֹן בְּנִיתֵי הַהֲדָקָה שֶׁאֵדָם מִסְתַּפֵּק כְּפִיָּה לְתַת לְצַדְקָה, שְׂרָאוֹי לוֹ לְבָחוּר בְּדֶרֶךְ הַיְמִין אוֹ בְּדֶרֶךְ הָאֶמְצַעִית כְּשֶׁהוּא נוֹטֵה לְצַד יְמִין.



חֶסֶד מִשְׁלֵשׁ

וּבִשְׁלֵשֹׁת רְמוֹז גַּם הַשֶּׁבַח הַמִּשְׁלֵשׁ שֶׁמִּשְׁבְּחִים אֶת ה': **"קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ"**, שֶׁלְּקַוְרָה מַדְוִיעַ מִשְׁבְּחִים אֶת ה' בְּשִׁבְחָה זֶה שֶׁלֵּשׁ פְּעָמִים וְלֹא מִסְפִּיקָה פֶּעַם אַחַת אוֹ פְּעָמִים, אֲלֵא לְרַמֵּז עַל בְּרִיאַת הַעוֹלָם, שֶׁה' מֵיִטִּיב לְעוֹלָם מֵאֵז תַּחֲלַת בְּרִיאָתוֹ וּבְאֶמְצַע כָּל זְמַן קַיּוּמוֹ, וְעַד אַחֲרֵינוּ וְסוֹפוֹ, וְכֹן בְּכָל אָדָם בְּכִרְיִיוּתוֹ, הַקֶּבֶד"ה מֵיִטִּיב לְאָדָם מֵאֵז הַנִּדְרָר וּבְמַחְלֶה כֹּל יְמֵי תַיּוֹ וְעַד אַחֲרָיו, יְמִיו, וְכֹן הוּא בְּכָל יוֹם, שֶׁה' מֵיִטִּיב לְאָדָם בְּתַחֲלַת הַיּוֹם וְנֹתֵן לוֹ אֲכָל וּנְשִׁימוֹת לְקַיְּמוֹ עַד הַצִּהְרִים וּבִצְהִרִים שׁוֹב נֹתֵן לוֹ אֲכָל וּנְשִׁימוֹת וּבְעֶרְב׃ נֹתֵן לוֹ שׁוֹב אֶת הַטּוֹבוֹת הַלְלוּ.

וְכֵן טַעְמֵי הַמִּקְרָא בְּתוֹרָה הֵם כְּמוֹ נְגוּן עַל הַמּוֹלִים, הַמְלֻמֵּד שֶׁהַקֶּבֶד"ה פּוֹנֵה אֲלֵינוּ בְּשִׁירָה נִפְלְאוֹה וּבְמִתִּיקוֹת גְּדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁהַקֶּבֶד"ה פִּנֵּה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּאַהֲבָה וְאָמַר: **"כִּי יִדְעֵתִי"**, וַיִּדְעֵתִי הוּא לְשׁוֹן שֶׁל יְדִידוֹת וְאַהֲבָה, וְהַטַּעַם עֲלָיו הוּא רִבִּיעַ וְהַנְּגוּן שֶׁלוֹ יוֹרֵד מִטָּה, לְלַמֵּד שֶׁהַקֶּבֶד"ה אוֹהֵב

מֵאֵד אֶת אַבְרָהָם וְכִכְּוֹל יוֹרֵד אֵלָיו מֵרַב אֶהְבְּתוֹ הָעֲצִימוֹהַ כְּלָפּוֹ. וְאֵם הָיָה בְּנֵי אָדָם שׁוֹמְעִים, אֶת קוֹל הַנְּגוּן הָעֶרֶב שֶׁהַקֶּבֶד"ה קוֹרֵא לָנוּ לְשׁוֹב אֵלָיו בְּאַהֲבָה, הָיָה מְשַׁלְּכִים אֶת כָּל הַבְּלִי עוֹלָם הָזֶה מֵאַחֲרֵי גָבַם וְהָיָה עוֹסְקִים בְּכָל לֶבָם וּנְפֶשֶׁם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת מִתּוֹךְ אֶהְבְּתוֹ ה' וּמִזּוֹת טוֹבוֹת.

תְּפִילַת ה'עֲמִידָה

וְטַעַם הַמּוֹקְרָא **"שֶׁלִּשְׁלֹת"** כְּתוּב **בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה** בְּפָרֶשֶׁתֵנוּ בְּתַבַּת **"וַיְתַמְהֶמְהוּ"**, וּבְכַאֲוִיר הָעֲנָנִין נִקְדָּדִים מַה שֶׁהַתּוֹרָה מְסַפֶּרֶת עַל הָעִיר סְדוֹם שֶׁהָיָה אֲנָשִׁים רָעִים וְחַסְדָּאִים מֵאֵד לָהּ, וְיֵשׁ לְהַבִּין מַדְוִיעַ אַבְרָהָם אֲבִינוּ הַתְּפִלָּה עַל אֲנָשֵׁי סְדוֹם שֶׁהָיָה רָעִים וְחַסְדָּאִים לָהּ? מֵאֵד?

וְעַל אוֹתָהּ שֶׁעָה נְאֻמָּו: **"וְאַבְרָהָם עוֹדֵנוּ עֹמְדֵי לִפְנֵי ה' "**, וְאֶצֶּל תַּנְהָ מְצִינּוּ שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה תְּפִלָּה גְּלוּיָה וּמְנַחֵה לְמִדּוֹ חו"ל הַלְכוֹת רְבוֹת שֶׁל תְּפִילַת שְׁמוֹנָה עָשָׂר, אֲבָל הַלְשׁוֹן "עוֹדֵנוּ עֹמְדֵי" שֶׁנֶּאֱמָרָה אֶצֶּל אַבְרָהָם מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ תְּפִלָּה עֲמוּקָה יוֹתֵר לְעֻמַּת תְּפִילַת שְׁמוֹנָה עָשָׂר, שֶׁתְּפִילַת שְׁמוֹנָה עָשָׂר הִיא תְּפִלָּה בְּלַחֲשׁ, וְכֵאֵן אַבְרָהָם אֲבִינוּ מְלַמֶּדֵנוּ שֶׁאֵדָם כּוֹל לְעַמֵּד בְּשִׁתְיָקָה וּבְדוּמִיָּה וּבְמַחְשָׁבָתוֹ הוּא מְעַמִּיק לְהַתְּבוֹנֵן כְּמַעֲשֵׂי ה' וּבּוֹטֵחַ בְּרַחֲמֵי וְהַדְּבָר וְהַשֶּׁבַח לְתַפִּלָּה עֲמוּקָה וּנְשִׁבָה, וְכֵאֵן כֹּן, **"וְאַבְרָהָם עוֹדֵנוּ עֹמְדֵי"** מְלַמֶּדֵנוּ שֶׁאֵדָם כּוֹל לְהִיזוֹת בְּסִבִּיבַת בְּנֵי אָדָם וּמְשִׁיחַ עִמָּהֶם, אֶף בְּמִחְשָׁבָתוֹ הוּא "עוֹמְדֵי" גְּעַקְשָׁנוֹת לְחַשֵּׁב עַל ה' תְּמִיד וְגַם זֶה גְּדוֹר תְּפִלָּה.

אֲנָשֵׁי סְדוֹם וְכוֹלִים לְקַבֵּל תּוֹרָה?

וְאַבְרָהָם בְּתַפְלָתוֹ נִסָּה לְמַצֵּא זְכוֹת עַל אֲנָשֵׁי סְדוֹם וְהִנֵּה מְבַאָר בְּגִנְרָא (נְדָרִים לִב. לִפִּי אַחַת הַשִּׁטוֹת), שֶׁסָּבַת שֶׁעָבּוּד מְצִרִים הִתְּהַ עַל קָה שֶׁלְאַחַר מִלְחַמַת אַבְרָהָם וּפְלוֹכִים, אַבְרָהָם הִסְפִּים לְבַקֶּשֶׁת מֶלֶךְ סְדוֹם שֶׁאָמַר: **"תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהַרְכָּשׁ קַח לָךְ"**, בְּמִקּוֹם שֶׁיְחִיזִיק אֶת אֲנָשֵׁי סְדוֹם אֶצְלוֹ וְיִכְנִסֵם תַּחַת כַּנְפֵי הַשִּׁכִּינָה.

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

"וְהָשִׁיב לָב אֲבוֹת עַל בְּנֵים" (א)

לאחר נשואי היה לי שכן גר דק בשם יעקב שבקש ממני ללמד אותו את מצוות התורה, וקר עשיתי, בכל שבת הייתי לומד את פרשת השבוע וּמְלַמְדוֹ אֶת הַמְצוּוֹת. שַׁבַּת אַחַת הוּא לֹא הִגִיעַ לְבֵית הַמְדַרְשׁ, חִכִּיתִי לוֹ לְמִשְׁךְ קְרוֹב לְשַׁעַר וְכִשְׂרָאִיתִי שֶׁהוּא לֹא מֵגִיעַ, חוֹרַתִי לְבֵיתִי: בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הַיְיִתִי רָגִיל לְהַתְּפַלֵּל מֵעֶרֶב בְּאוֹתוֹ מִנְּוֹן שֶׁהוּא מִתְּפַלֵּל, וְהַפֶּעַם גַּם בְּמַעֲרִיב לֹא רָאִיתִי אוֹתוֹ. חִשְׁבְתִי לְעֶצְמִי, אוֹלֵי הוּא הַתְּאֵרַח הַשַּׁבַּת אֶצֶּל אִיזָה מֶכֶר שֶׁלוֹ וְשִׁכַח לְהוֹדִיעַ לִי עַל קָרָבִי שֶׁלֹא אִמְתִּין לוֹ לַחֲנֹם, אֲבָל לְבִי לֹא הָיָה רְגוּעַ, חִשְׁשֵׁתִי שֶׁמֵאֵהוּ שֶׁלֹא טוֹב קָרָה.

אחרי התפילה החלטתי ללכת לביתו ולראות מה אתו, כשהגעתי, ראיתי שיש אור בבית, דפקתי, ואז אני שומע את הקול שלו שהוא אומר: 'רק רגע אני פותח'. לאחר המתנה הוא פתח את הדלת כאשר הוא כפוף.

שאלתי בבקלה, מה קרה יעקב? מרשיש? יעקב התישב על הספה וספר לי: כאשר נכנסה השבת, הרגשתי כאבים עצומים בלב וסחרחורת והייתי מקרח לשכב על המטה בלי יכולת לזוז, החשש הגדול שלי היה שמה לא אוכל ללמד אתה השבת וקניתי בכל לבי להיות בריא עד אז.

כשהתקרבה השעה שבה אנו לומדים בכל שבת, הרגשתי חזק, קמתי מהמטה והתארגנתי לצאת אליה, אלא שכאשר הגעתי לדלת, נפלת על הארץ. חכיתי למוצאי שבת וכעת הזמנתי 'הצלה' וכשדפקתי, חשבתי שאלו הם צות אנשי הצלה שהגיעו.

מיד כשהוא סים את דבריו, אכן הגיעו צות הצלה ואחרי שבדקו אותו אמרו שהוא מקרח ללא אתם לבית החולים. החלטתי ללוות אותו כדי לשמחו. וכשהגענו לבית החולים, גלו הרופאים שיש לו סתמה בעורק הראשי של הלב ואמרו שהוא מקרח לעבר ניתוח לב והדגישו שלא בטוח שהנתוח יצליח ויתכן מאד

« המשך המעשה במעמד ד' »

לבדק האם עדין לא פכה אותם לגמרי ואולי יוכל להשיבם למוטב, וְאֵלֵיעֹזר חֲזַר לְאַבְרָהָם וְסַפֵּר לוֹ עַל רִשְׁעוֹתָם וְעוֹיֹת הַדִּין שֶׁקָּנַם אֲצֵלָם, כְּמִבְרָאָה שֶׁם בְּנִינְיָא.

ובנוסף יש לבאר, שאברהם לא עסק להשיבם בתשובה, מפני שהבין שפעת משללת עליו חובה לבנות וליסד את ביתו, ולכן עסק בתפלות לזכותו בבן שימשיך את דרכו, ועסק למול את עצמו ואת ילדי ביתו כצויה ה', וכמו שמוזכר בפסוקים שאברהם עסק בדברים אלו מיד אחרי שובו ממלחמתו עם המלכים והעברת אנשי סדום למלכם, ואברהם חשב את דרכיו, שלאחר שידאג לביתו, ילך וידאג גם לאנשי סדום.

אלא שביזם השלישי למילתו, ה' התגלה אליו והודיע לו שרצונו להפוך את סדום, וְאֵז לֹא נֹתַר לְאַבְרָהָם אֵלָּא לְעַמּוּד עֲלֵיהֶם בְּתַפְלָה.

בני ביתך קודמין

ומפיון שכאשר מלך סדום בקש לקחת את הנפשות לעצמו, הכיזו אברהם שאנשי סדום אינם מתנגדים לבקשה זו והדבר טוב בעיניהם, לכן גם הוא לא בקש לקחת אותם לעצמו ולקרר אותם, כי מפיון שגבר בחוש שאתרי שהוא הצילם ממות, אין להם הכרת הטוב לבקש להיות סמוכים אליו, מתגלה בקר שהם אנשים לא הגונים, שאם יהיו סמוכים לאברהם, יהיה אסור ללמדם תורה, שהרי אמרו חז"ל (הלכות גלג), כל המלמד תורה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למורקויליס.

ובכל זאת אמרו בגמרא (סנהדרין טז), שאליעזר היה בסדום, ולכאורה לא מובן מה מחפש עבד של אברהם הקדוש בעיר של סטאים ורשעים? אלא מסתברא מילתא שאברהם שלח אותו לסדום מפני שעיזו לא התראש מהם לגמרי ורצה

ובאמת עלינו להבין, מדוע אברהם אבינו לא השתדל לגיי את אנשי סדום ורק פששמוע מהקב"ה שרצונו לתברך לכלותם, עמד עליהם בתפלה?

אלא שהאמת היא שהשאלה אינה על אברהם, אלא השאלה והתמיהה היא על אנשי סדום, שמאחר והם ראו שאברהם הצליח במלחמה מעל לדרך הטבע והציל אותם, מדוע הם לא דרשו ובקשו להשאיר במחיצת אברהם ותחת מרותו ולא תחת מרותו של מלך סדום, שהרי אם מלך סדום ייטיב להם במאכלים ובדירות למגורים, הרי שאברהם היטיב להם אין ספר פעמים יותר מקף. שהציל את ביתיהם ממות, אם פו היה ראוי להם לדרש להשאיר במחיצתו של אברהם ואזי אברהם בודאי היה מלמדם את דרך ה' ומשיבם לדרך הישר.

מרידות החלטות של לוט

שרשרת משמים

והגנון של הטעם 'שלשלת' הוא עליה וירידה ושוב עליה וירידה, וכמו כן השלשלת דומה בצורתה גם לקפיץ שפועל ויורד, ובכך מרמז לנו לקח מתוק למצבים שיש לאדם פעמים רבות בימי חייו, שאחרי שיש לו עליה, יש לו ירידה, והדבר חוזר ונשנה פעמים רבות, והצורה של הטעם 'שלשלת' דומה לשרשרת ומרמזת שהקב"ה חותר תהיה מתחת פסא כבודו וכביכול מוריד לאדם שרשרת כדי שיאחז בה, וכשיאחז בה, הניו שיתלה את

מרצה כלל מאנשיה, ובשורת המלאכים היתה כרעם עבירו, שלכה רומזו הטעם שלשלת הדומה בצורתו לרעם.

וכעת, כשהמלאכים בקשו להוציא מוסדום, הוא התמקמה והסתפק האם לשוב להיות תלמיד של אברהם או להשאיר בעוונות שהתרגל אליהם בסדום, והספק הזה מלמד אותנו לכל המצבים שיש לאדם הסתפקויות בלב, שישפיל לבחר בדרך הישר.

כאשר המלאכים באו להציל את לוט מהפיכת סדום, כתוב עליו: "והתמקמה" עם הטעם 'שלשלת', ויש לבאר זאת לאור האמור, שהטעם שלשלת מלמד על הספק שעמד בלבו של לוט באותה שעה, שכאשר הוא נפרד מאברהם אבינו, הוא בחר לעצמו את ערי הפקר ורצה את קערי סדום שפלה משיקה כגן ה'.

וכעת, כשלוט שבע מהמלאכים שסדום עומדת להתהפך, הוא הבין עד כמה הוא טעה בבחירה שלו להפריד מאברהם וללכת לעיר סדום שה' לא

טעמים מתוקים



בציור שבכותרת הגליון: אברהם אבינו מכבד את אורחיו במאכלים ומשקים וברקע רואים את סדום שהיא מתהפכת.

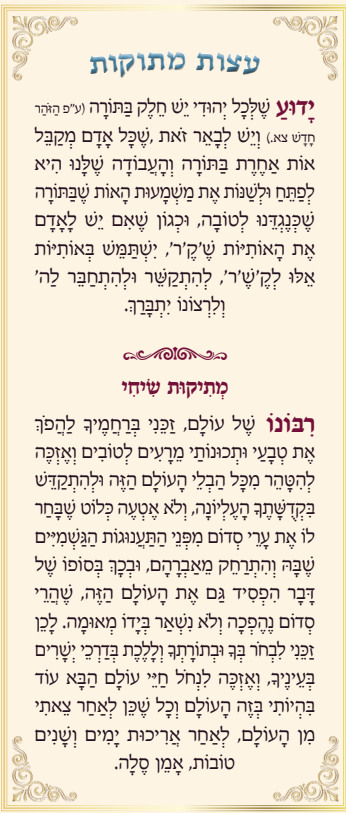
מפיון שאברהם טרח לגלות דעת ה' בעולם, מדוע לא השיב את אנשי סדום בתשובה בשעה שהם היו בגיו כשהצילם במלחמתו במלכים ובכך להצילם מקלה?

בתוך המאמר: בית משפט של סדום מחיב את אליעזר עבד אברהם לשלם למי שפצע אותו על שהקזו לו בקר דם, וְאֵלֵיעֹזר מְשַׁלְיָה עֲלֵיהֶם אֲבָן וְאוֹמֵר: אִם כֵּן שְׁלַמוּ לוֹ אֶתֶם מִדִּין 'שְׁעִבְדוּא דְרַבִּי נִתְן'...

בציור שלפנינו: משה רבנו עומד ליד הלאחוז השבורות ומלמד את עם ישראל את סוד טעמי המקרא. שהם מרמזים על גנון קולו הערב של הבורא, יתברך שקורא לנו לשוב אליו בתשובה מקל מקום שהגענו אליו. והגנון הזה מתנגן בכל בית מישקאל, ובפרט על ידי דוד מלכנו (כפי בצד הציור). שקלמד לשיר לה' על "חיה וכל בהמה" ועל כל הבריאה.

על מה מרמז טעם המקרא 'שלשלת', שהוא טעם נדיר הקיים רק ארבע פעמים בכל התורה והראשון שבהם בפרשתנו?

ההסבר המלא לציורים והתשובות לשאלות בתוך הגליון.



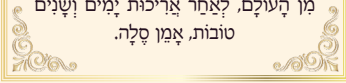
צעות מתוקות

ידוע שכלל יחזדי יש חלק בתורה (ע"פ הירושלמי) ויש לבאר זאת, שכל אדם מקבל אות אחרת בתורה והעבודה שלנו היא לפתח ולשנות את משמעות האות שבתורה שנקבענו לטובה, וכגון שאם יש לאדם את האותיות 'ש' ו'ר', ישתמש באותיות אלו לק' ש'ר', להתקשר ולהתחבר לה' ולרצונו יתברך.



מתיקות שיחי

רבנו של עולם, וזכי ברחמיך להפך את טבעי ותכונותי מערים לטובים ואזכה להטירה מפל הבלי העולם הזה ולהתקדש בקדושתך העליונה, ולא אטעה כלום שבחר לו את ערי סדום מפני התענוגות הנשגמים שבה וההתרחק מאברהם, ובך בסופו של דבר הפסיד גם את העולם הזה, שהרי סדום נהפכה ולא נשאר בידי מאומה. לכן זכני לבחר בך ובתורתך ולקבל בך ישרים בעיניך, ואזכה לנחל חיי עולם הבא עוד בהיותי בזה העולם וכל שכן לאחר צאתי מן העולם, לאחר אריכות ימים ושנים טובות, אמן סלה.



הפקידו בידי את הכל, ואשית אדוני נסתי להסית אותו לשאת אותה, ויוסף כל להורות לה לעזוב את בעלה וכן היא היתה מתרת לו, שהרי אין דין גרושין נוהג בך נח (ירושלמי דרש"י ב.)

אבל יוסף הצדיק שמר נאמנות לה' ולאדוניו שהפקיד הכל בידי, ולא עשה לו את הרעה הזאת, כי זוהי דרך התורה, שפולמדת את האדם להיות נאמן ולהזהר מלפנות טובה כלפי מי שמיטיב לו. וכשהיה לו את הנסיון, נאמר עליו: "וימאן" עם שלשלת, ללמד שהיה לו נסיון להתיר את השרץ ומצד שני הוא ידע שזו חטאה גדולה, ולכן הוא נס וברח, כדי שלא לפול בנסיון הגדול הזה.

רעים וחטאים, ואברהם לעמיתו טען שהעקר הוא למלאות את רצון ה' ולמד את תלמידיו שיקשעושים את רצון ה', זוכים גם לשפע בעולם הזה, כמאמרם (בבות ה' ט') 'תלמידיו של אברהם אבינו, אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא'. אם כן, אלו לזו היה מקבל עליו את מרותו של אברהם אבינו, היה זוכה לשפע גדול גם בעולם הזה וכל שכן בעולם הבא. אבל הוא רצה את ישתו ולכן הוא היתרחק מאברהם ובך הפסיד את העולם הזה והעולם הבא.

עיניו לה' ויצפה לישועתו באמת, מיד הקב"ה ירים אותו מכל נפילותיו. ולאחר שלוש התמהמה האם לשוב אל אברהם או להמשיך בסורו, בחר להמשיך בדרך הרעה, ובחירתו השלילית הזו נבעה מכך שגם בזמן שהיה לצד אברהם אבינו, היו לו חלוקי דעות מאברהם, שלוט רצה להנות מהעולם הזה גם כשהיה נגד רצון ה', כמו שנזכר בך שהוא נתן לצאנו לאכל מהגל ומכך שהוא בחר בעיר סדום המענגת שפלה משקה, אף על פי שאנשיה היו

מתיקות של אליעזר בעיני ה'

וכך אליעזר יירש את אברהם רבו, בפרט שהוא היה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים והרגיש שהירושפה מגיעה לו בצדק, אבל הוא עמד בקל ההסיונות הללו ועשה את שליוחותו.

ותו"ל אומרים שאליעזר התפלל תפלה שלא פהגן, והתפלה שלא פהגן היא גם זה שבקש שהאשה שמייעדת ליצחק תאמר לו: "שתה אדני, גם לגמליך אשאב", שהרי רבקה היא אשה צנועה ויחכו שלא תאמר לו כך מפני הצניעות, ועוד שהתפלה שאינה הגונה היתה בך שצמד אחד התפלל לה' שזמן לו שדוך עבור יצחק ומצד שני הוא קנה שהשדוך של יצחק יכשל וכן הוא זכה להשיא את בתו ליצחק, וכמו שדרש רש"י "ל על מה שאמר: 'אולי לא תאבה האשה לקבל אחרי', שהתפתן לומר 'אלי', לומר שרמז לאברהם שישב את תשומות לבו אליו, ויורה ליצחק לשא את בתו.

ובכל זאת הקב"ה היה מרצה ממונו והוא נענה פהגן, ללמדנו שהגם שבאדם ישנו הרבה נטיות של נגיעות אישיות בתפלותיו, בלמודו ובקיום המצוות, בכל זאת, מפיין שיש לו צד טוב עם אמת גדולה, מעשיו רצויים לפני ה'.

למאן לדבר אסור

הפעם השלישית שיש את טעם השלשלת בתורה הוא אצל יוסף הצדיק בבת "וימאן", שהוא עמד בנסיון דומה לשל אליעזר עבד אברהם, שאדוניו

הפעם השניה שמופיע הטעם 'שלשלת' בתורה, הוא בהתפלתו של אליעזר עבד אברהם שהתפלל לה' שיקרה לפניו את האשה המייעדת ליצחק, והטעם הוא על תבת "ויאמר" בפסוק: "ויאמה ה' אלי אדני אברהם" וכו', ולאור האמור יש לבאר, שמיפין שאליעזר היה עבד כנעני ועליו נאמר: "ארו נענו עבד עבדים יהיה לאחיו", ומעמדו היה שונה משל לזו, שלוט היה סמוך לאברהם אבינו, ואילו אליעזר בתחלת דרכו היה מרחק מאברהם אבינו, וכמו שראויים שזמן עמדת יצחק אליעזר נשאר עם ישימעאל, ששיניהם לא ראו את אור ה' פה המורה.

ובכל זאת אליעזר התברר על כל הנסיונות שהיו לו, חן מצד טבעו הארו וכן מצד הברת עם ישימעאל, והתחבר לאברהם בלב נאמן ואמתי וכן זכה להיות דולה ומשקה מתורת אברהם לאחרים ולהעביר את תורת אברהם ליצחק ולדאג לו לשידוך הגון, ונמצא, שהזכיות של יצחק שיכות לאליעזר, עד שזכה להכנס למחיצתו של אברהם בעולם הבא, מה שלא מצויני שזכה אפילו שם בן נת.

מתיקות גם בתפלה שאינה הגונה

כי לאליעזר היה נסיון גדול שלא להיות נאמן לאברהם, ובזמן שאברהם בקש ממונו לחפש שדוך ליצחק, הוא היה יכול להכשיל את שליוחותו ולא להביא שדוך ליצחק, בכדי שייצחק ישא את בתו

מתיקות ותורו של משה רבנו

ה' והוא ישאר במקומו, כמו שכתוב: "הנה שמעו מקרב טוב להקשיב מחלב אילים".

מה שהאזן צריכה לשמע

וכשמשיח את אהרן על תנוף אָזנו, למד גם שהשמיעה באזן לקול ה' היא הפעולה החשובה ביותר ואותה צריך לכוון לקנות בעת עבודת הקרבנות, ולכן הוא בעצמו מוסר להם את כל תורת הקרבנות, כפאשר בך הוא נותנת על מעלת עבודת הקרבנות שלא מעבר לזרוע, אלא לזרוע אהרן, ללמד לדורות שעקר מעלת הקרבנות היא

בהיותו כמור לעבודה זרה? וחשש שפוא הקב"ה לא מרצה בו ולכן אינו מזכה את בניו להקריב את הקרבנות [וכמו שמיצינו שחלשה דעתו של אהרן כשלא השתתף בקרבנות הנשיאים וחשש שפוא אינו מרצה בעיני ה']

אבל מצד שני הוא הבין שפגועי ה' לא דוחה אותו, אלא שהקב"ה לא נותן לבניו את זכות שחיטת ועבודת הקרבנות, מפני שהחשוב ביותר לפני ה' הוא עצם שחיטת הציצ הרע ולדבק במדת היתרה, להסכים שאהרן אחיו ובניו ישרתו לפני

הפעם הרביעית שמוזכר בתורה הטעם שלשלת, הוא בשבעת ימי המלוואים, בזמן שמושה רבנו משח את אהרן ובניו להיות משרתי ה' במשכן, שפאשר משה שחט את האיל, נאמר: "וישחט" כשעליו הטעם שלשלת, כי אמנם למשה לא היתה שום התלבטות לעשות את רצון ה', אבל ללמדנו שאדם מתלבט הרבה להפגע לרצון ה', וכגיכול כפאשר משה שחט את האיל, היה לו צד לחשוב: מה עם בני? האם לא ראוי שגם הם יחטו את האיל כדי לכפר על השנים שבהם הם היו בבית יתרו

לשמוע בקול ה', כמו שהוא שומע בקול ה' לומר ולתת את הפהניגה לאהרן.

ובאיל המלוואים מבאר, שהביאו את שוק המינון לפני ה', ללמדו שתמיד פשיש לאדם ספקות באיזה צד לפנות, יבחר תמיד לפנות לימין, כמאמרם (ויקרא טו), כל פנות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין, וכיון שאזהר מתנה גדולה שה' מלמדנו אורחות חיים לבחר בצד ימין, לכן כהפרת השוב על קד לה', הביאו לפניו יתברך את שוק המינון של הקרבן.

שכרו של המותר

ועל פרשת ימי המלוואים נאמר: "פאפשר עשה ביום הזה צנה ה' לעשת" ודרשו תנ"ל (ויקרא ג), "לעשת" אלו מעשה פרה, "לכפר" אלו מעשה יום הפפורים, ואפשר לבאר זאת, שלאור היתור הגדול של משה לאהרן אחיו, זכינו ללמד מן אהרן את סדר עבודת יום הפפורים ואת מעשה פרה אדומה, שכן הפרה אדומה היא מטהרת טמאים ומטמאה טהורים, כדגמת מה שמושה רבנו נתן את מצות שחיטת הקרבנות לאהרן ולא לבניו, וכנכחו אהרן וזרעו ונטהו וזרע משה הפסידו את המעלה הזאת ובה הקב"ה בשור למשה, שאף על פי שבניו לא יהיו כהנים, יזכו להתכפר בכל

שנה ביום הפפורים, וכן יכלו להטהר מטמאות מת על ידי הפרה אדומה.

נמצא, שעל ידי היתור של משה רבנו המבאר בפרשת צו, שותר לאהרן ובניו על עבודת המקדש והנכם בענין טובה לתפקיד נעלה זה, השתלשלו מן פרשיות אחרות מות והקת, המלמדות את מצות יום הפפורים ופרה אדומה.

ידבר זה רמזו בטעם השלשלת שמושל המילה "וישחט" שבמלוואים, שבזכות שחיטתו של משה שהיתה עם לב מלא ותר ויען טובה, השתלשלו לנו עוד שתי שחיטות של יום הפפורים ופרה אדומה, נמצא שה' שלשלת מרמזת על 'שלש' שחיטות והן שחיטת איל המלוואים, שחיטת קרבנות יום הפפורים ושחיטת פרה אדומה.

ובכך התקום במשה 'מצוה גזרת מצוה' ותורה גזרת תורה, שפניו שעסק בתורת היתור ועין טובה, זכה שהתחדשו מן דברי תורה במצות יום הפפורים ופרה אדומה.

ועל כך יש לדרש את דברי הגמרא, אין התורה מתקיימת אלא במי שמשחיר פניו על בניו ובני ביתו פעורב, שמושה רבנו בעצם אמור להרגיש רחמינות על בניו רחמי האב על בנים ולרצות את הצלחתם של בניו שזכו לשרת לפני ה', ובכל זאת הוא התגבר על רחמיו ומנח את אהרן ובניו

לשרת לפני ה', מפני שכן היה רצון ה' יתברך, ובכך השחיר את פניו על בניו, מפני שזה היה רצון ה', ולכן התורה התקיימה בו וזכה לכתרה של תורה, ועד היום הוא עומד ומשמש במרום, כדגמת מה שאהרן ובניו משמשים במקדש.

מחצית ביד גבור

וכמו כן מצינו אצל דוד מלפניו וינתנו, שיונתן ירה שלשה חצים לעבר דוד לשם סימן, ודבר זה רמזו בצורת טעם ה' שלשלת' שמושל המילה "וישחט", שהרי מראה טעם השלשלת דומה לשלשה חצים שהם 'שוחטים' את מי שהם פגעו בו, ושלישת החצים ששגר וינתן רומזים על הקשר של יונתן לדוד, הדגה החצים שנואיים בצורת השלשלת הם שלשה, כשהאחד הוא מימין, אחד משמאל ואחד באמצע.

החץ הימני מרמז על האהבה הגדולה שהיתה ליונתן כלפי דוד, ו'חץ' אותיות 'צח', שהאהבה ביניהם היתה מקצצחת ונחקה עד מאוד ותיקועה בלבם פחץ החודר ללב. החץ השמאלי מרמז שהאהבה הזאת שהיתה ביניהם, היתה מרה לשאל אביו פ'חץ' מר. והחץ האמצעי מרמז על כך שיונתן שלב בין אהבתו לדוד לבין הכבוד שרחש לאביו, שהשתדל לפגשו ולהוכיח לו שדוד אינו אויבו.

המשך מותיקות הניסים שהחולה לא יקום. כמובן לא היתה לנו ברירה אלא לאשר זאת, אבך לפני הפתוח שאלתי אותו בעדינות: יעקב, למה לא הודרת להזמין הצלה בשבת, הרי למדנו פסקוח נפש דוחה שבת? יעקב אמר לי: לא הייתי מסגל להתקשר בשבת. הסברתי ואמרתי לו: הרי מה שאנחנו שומרים שבת זה לא בגלל שאנחנו מרגישים בכך הרגשה טובה, אלא רק בגלל שכן צוה אותנו הבורא, ומינין שבמצב של ספק פקוח נפש הוא מצוה לחלל את השבת, עלינו למלאות גם את רצונו הזה. יעקב אמר לי: אני מבין שאתה צודק, אבל המצפון שלי לא נותן לי לחלל את השבת בשום אופן. השבתי לו, זה מה שאני מסביר לך שהיה לא שומר את השבת בשביל המצפון הטוב שלו, אלא רק בגלל שכן צוה הבורא, ולכן בזמן של ספק פקוח נפש, שרצון ה' שנחלל שבת, עלינו לחלל שבת בלי הסוס ונרן השו"ע פוסק: 'השווא הרי זה שופך דמים'! לפני הנתנה הוא אמר לי, מכיון שאני לא יודע אם אקום מהמטה הזאת, לכן אני רוצה לגלות

אור חדש בבתי המדרשות ובבתי ישראל עם צאתו לאור של הספר **"מתיקות התורה"** על חומש בראשית מתוך סדרה חדשה על חמישה חומשי תורה נערך מתוך שיתופי שיעוריו הפלאים של הגאון רבי מנחם ברוך יאיר שליט"א, על פרשיות התורה ועל ההפסדות, מתובלים בספורים מיוחדים רבי לךח.

חדדים מתוקים

א. אילו חסדי ה' משלשים נזקרים בכל יום בשבח המלאכים? **ב.** כיצד אנשי סודם היו יכולים להציל את עצמם מפלה? **ג.** איזה חזק מתוק לומדים ממאליעזר? **ד.** מה הדיעת השמונה ב'שוק המינון' שהביאו לפני ה'?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם כתובת וטלפון! הווכח מפרשת נח: שמעון הלבשרטאם. בית שמש.

ללמד את מסכתות זניקין לשמה

התורה התחילה בעניני אמונה ובמעשיות על האבות הקדושים המלומדים אותנו אהבת ה' וימות טובות, ורק לאחר מכן נכתבו פרשיות משפטים וכי המדברות מדיני נזיקין ושאר דיני התורה, בכדי ללמדנו שרק אחרי שאתם מלא בהקרת השוב לה' ובדברים של חובות הלכות, רק אז הוא יכול לעסקן פראוי בדיני התורה לשמה, מפני שרק עם לב מלא באהבת ה' ובמדות טובות זכה ללמד את דיני התורה פדיני נזיקין בלב נאמן לה' ויגהם פיק לקח להזהר מאד מלהזיק לחבירו, וכן שאם חלילה נגרם דרכו נזק לחבירו וכדומה, ישלם את חובתו בנאמנות.